

Nationaal Programma
ROTTERDAM ZUID

Handelingsperspectief wijk Vreewijk

“Vreewijk; De mooiste tuin van Rotterdam”
Dorps wonen met de gemakken van de stad

“Vreewijk; De mooiste tuin van Rotterdam”

Karakteristiek

Vreewijk is een unieke wijk in Rotterdam. Het prominente en bekendste deel van de wijk is het Tuindorp met beschermd stadsgezicht. Dit handelings-perspectief beslaat echter de hele wijk en maakt onderscheid tussen dorpsbuurten en de meer stedelijke buurten. Vreewijk is één van de wijken in Feijenoord en heeft nu circa 13.400 inwoners. In de loop van de tijd is Vreewijk verder gegroeid naar zijn huidige omvang via de Dordtsestraatweg tot aan de Vaanweg en het Motorstraatgebied bij Zuidplein.

Geschiedenis Tuindorp Vreewijk

Tuindorp Vreewijk is een burgerinitiatief van de bankiers Van der Mandele, Mees en de notaris Dutilh en raadslid Van Ravesteyn. Het is een van de vroegste voorbeelden van een tuindorp in een stad. Het stedenbouwkundige plan was van Berlage (1914). De woningbouw werd opgedragen aan het bureau Granpré Molière, Verhagen en Kok én De Roos en Overeinder. De eerste woningen in Vreewijk zijn in 1916 gebouwd. Vreewijk was vanaf het begin een geliefde plek om te wonen, vooral voor ambtenaren en beter betaalde arbeiders. Buitenlucht en een gezonde leefomgeving droegen bij aan het levensgeluk van de bewoners. Vreewijk heeft een vooraanstaande plaats in de geschiedenis van de Nederlandse stedenbouw en architectuur als een van de eerste en grootste tuindorpen van ons land. Tuindorp Vreewijk is in 2007 door het ministerie van OCW aangedragen als beschermd stadsgezicht. In februari 2012 wees staatssecretaris Zijlstra Tuindorp Vreewijk aan als beschermd stadsgezicht. In mei 2014 wees het Rijk en de gemeente ook nog eens bijna 300 adressen in Tuindorp Vreewijk als monument aan.

Het profiel van het tuindorp is een aaneengesloten gebied van voornamelijk lage eengezins-woningen, dat door de vele tuinen, de rijke beplanting van straten en binnenterreinen een landelijke indruk maakt. Zo'n omgeving trekt een bepaald type bewoners: mensen die hechten aan de rustige en groene woonomgeving, aan de kleinschaligheid en een betrokken omgang met medewijkbewoners. Begrippen als netjes, rustig en vertrouwd horen bij Vreewijk. De oorspronkelijke Vreewijker werd niet zomaar toegelaten tot de wijk. Daarvoor gold een strenge selectie. De laatste decennia is er een instroom geweest van nieuwe diverse groepen in Vreewijk. De leefstijl van de traditioneel ingestelde Vreewijkers en de nieuwe groepen botst soms. Vooral in de manier waarop mensen met hun tuin omgaan wordt dat zichtbaar.

Groen

Er is relatief veel groen in en òm Vreewijk te vinden. Behalve de openbare ruimte zijn ook de prive tuinen, groene binnenhoven en achterpaden karakteristiek voor het Tuindorp-gevoel van Vreewijk. Wel is het groen in de loop der jaren onder druk komen te staan en aan slijtage onderhevig. Valkeniersweide, het Varkenoordse park en De Enk zijn groene randen langs Vreewijk, die in potentie beter gebruikt en/of ook beter verbonden kunnen worden.

Inbedding in de Stad

Het is niet voor niets dat dit Handelingsperspectief de ondertitel 'Dorps wonen met de gemakken van de stad' heeft. De wijk heeft ook een tweetal meer stedelijke buurten. Zij vormen de overgang vanuit het Tuindorp naar de stad en stedelijke voorzieningen, zoals Zuidplein.

Motorstraatgebied

Het Motorstraatgebied ligt tussen het stedelijke Zuidplein en de rustige delen van Vreewijk. Het gebied heeft het afgelopen decennium een transformatie doorgemaakt naar

een meer hoogwaardige en stedelijke mix met een nadruk op zorg en onderwijs, waaronder voorzieningen zoals het Ikazi ziekenhuis, en een nieuw gebouwde ROC's sporthal en zorghotel. Het gebied kent een grootstedelijke dynamiek. Mensen wonen in deze buurt anoniemer dan in de rest van Vreewijk. Het gebied ligt aan de Valkeniersweide maar is daar slecht mee verbonden.

Landbouwbuurt

Deze buurt vormt de entree van het Tuindorp vanaf Zuidplein. Dit is op dit moment de zwakste woonbuurt. Particuliere eigenaren en Havensteder hebben hier ongeveer evenveel bezit. Er is relatief veel huisvesting aan bijzondere doelgroepen. Er heeft voor een deel nieuwbouw plaats gevonden, maar voor deel ligt de beoogde nieuwbouwlocatie nog braak. Er staat in de omgeving een aantal panden die de buurt ontsieren, die deels eigendom zijn van Havensteder en deels van particulieren zijn.

Zuiderziekenhuis

Midden in de wijk ligt het voormalige Zuiderziekenhuis. Het complex wacht op herontwikkeling. De oudere delen van het complex vormen een karakteristieke set van gebouwen. Nu is het Ziekenhuis-terrein niet verbonden met de rest van de wijk, het is een afgesloten enclave. Gezien de ligging is dit een gemiste kans. Op dit moment wordt nog onderzocht hoe de herontwikkeling van het Zuiderziekenhuis vorm krijgt. Het maken van een uniek en hoogwaardig woonmilieu met een eigen karakter is een belangrijk aandachtspunt.

Bewoners en Woningvoorraad

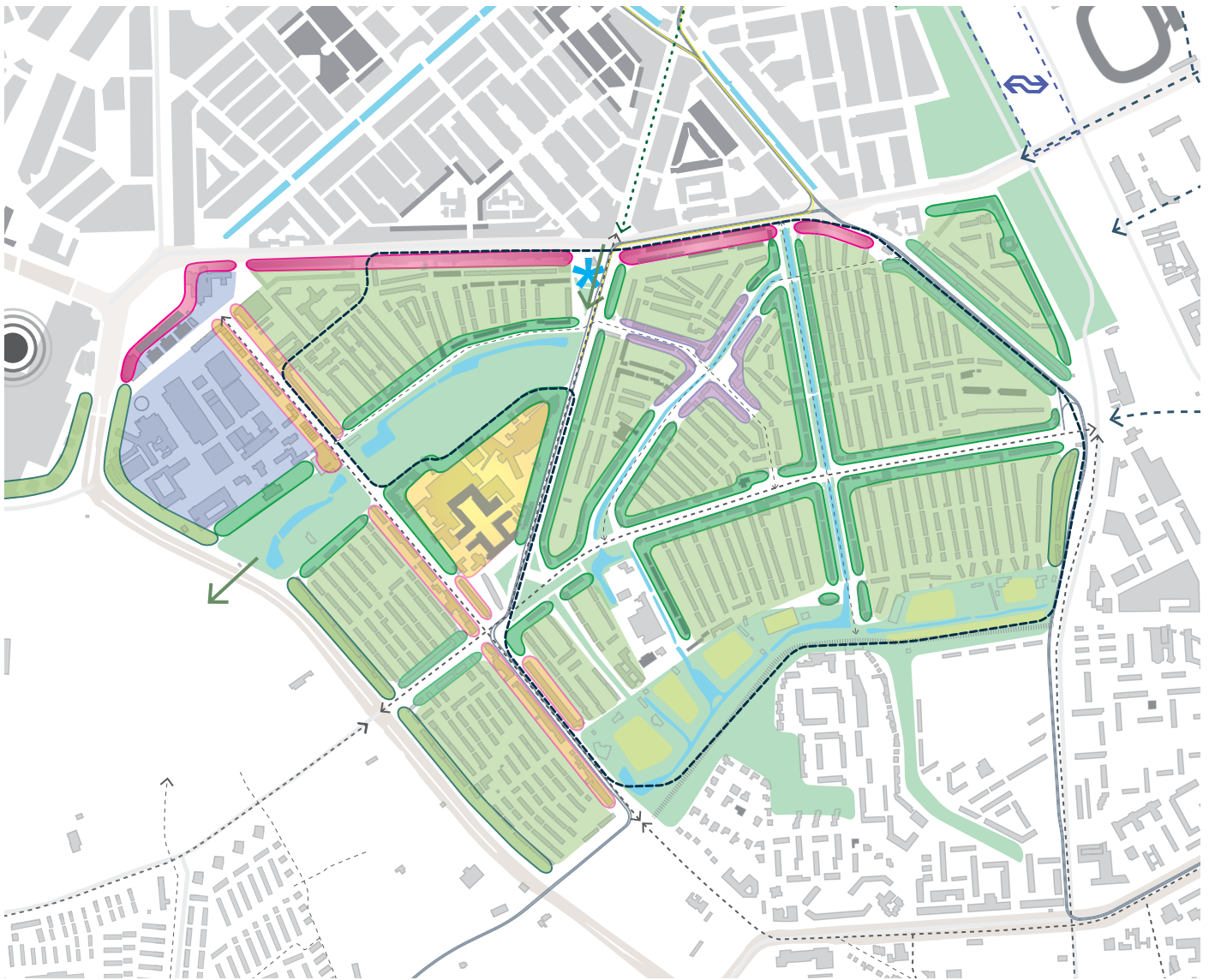
Ten opzichte van Rotterdam heeft Vreewijk relatief wat meer autochtone bewoners, bovendien zijn er meer 65+-ers dan gemiddeld (21%, gemiddeld 16%). Qua type huishoudens is Vreewijk heel gemiddeld voor Rotterdam. Al is de groei van het aantal eenoudergezinnen opvallend. Qua leefstijl zijn Geel (48%, Rdam 30%) en Groen (35%, Rdam 28%) de grootste groepen.

Een groot deel van de woningvoorraad is gebouwd voor de oorlog (72%) en vervolgens 22% tussen 1980 en 2000. Van de woningen in de wijk is ruim 80% sociale huur. Slechts 13% van de woningen in Vreewijk is een koopwoning. Bijzonder is dat bijna 70% van de woningen in Vreewijk een eengezinswoning is. Dat is ver boven het Rotterdams gemiddelde. Ongeveer 20% van de woningen is een appartement zonder lift.

Sociaal-Economische structuur en Voorzieningen

Kenmerkend voor Vreewijk is de sterke sociale structuur. Een plek voor ontmoeting is bijvoorbeeld het Buurthuis de Brink. Daarnaast is er het Vreewijkhuis voor persoonlijke hulpvragen en informatie over de wijk. Op het gebied van onderwijs zijn er voldoende basisscholen in de buurt, bovendien trekt scholengemeenschap Calvinj veel jongeren uit Vreewijk en omliggende wijken. Voor Rotterdamse begrippen zijn er veel sport- en recreatievoorzieningen: tennisbanen, manege, korfbalverenigingen, Sporthal de Enk. Ook in het Motorstraatgebied is een concentratie van voorzieningen, bedrijven en scholen te vinden, met name de medische sector is in dit gebied sterk vertegenwoordigd. Aandachtspunt is dat de jeugd in Vreewijk het relatief slecht doet wat betreft schooluitval en startkwalificaties.

In het Tuindorp vinden we tientallen winkelpanden. Het belangrijkste cluster is de Groenezoom. Hier zijn de dagelijkse voorzieningen zoals een supermarkt, bakker, slager en vishandel te vinden. Dit cluster heeft een belangrijke functie voor de wijk. Langs de Groene Hilledijk staat gezondheidscentrum 't Slag met de bibliotheek.

Legenda

Stadswonen / levendig stedelijk

- Stadsboulevard
- Stedelijk knooppunt
- Lint in de stad
- groene inbedding Parkway

Bestaand

- bedrijven
- groen
- water
- recreatieve functies in groen

Tuindorp wonen / groen stedelijk

- wonen aan groen / singel
- wonen aan de brink
- wonen in het ensemble
- wonen aan straatjes
- wonen aan laan
- ankerpunt
- stadsdeelcentrum Zuidplein
- verbinding met park
- grens beschermd stadsgezicht

De huidige bewoners van Vreewijk zijn zeer tevreden over hun wijk. In de toekomst is Vreewijk ook voor nieuwe groepen bewoners, waaronder de middenklasse met opgroeiende kinderen in Rotterdam een positieve keuze. Daar vinden ze huizen en een woonomgeving die past bij hun woonwensen. Ook vinden ze een manier van samenleven die past bij stedelijk georiënteerde gezinnen. Deze gezinnen herkennen zich in het groene, karaktervolle en intieme karakter van dit dorp in de metropool Rotterdam.

Hieronder noemen we de waarden die horen bij Vreewijk. Gezamenlijk gaan partijen die de komende jaren versterken.

1. Groen en Duurzaam

De groene privétuinen gebruiken we als karakteristiek element van de wijk door tuinieren als de dominante levensstijl in Vreewijk te positioneren. Deze tuinen zijn open met lage hagen voor en achter en met een behoorlijk groot groen oppervlak van de tuin. Dit bevordert onderling contact en het gevoel van veiligheid. Bovendien stimuleren partijen in de wijk bewoners goed voor hun tuin te zorgen. De binnenhoven worden groene ontmoetingsplekken met een open karakter waar kinderen veilig kunnen spelen.

De gemeente draagt zorg voor een authentieke en groenere inrichting van de woonstraten, de lange lijnen en het omliggende groen. Daarbij is het de wens tot ontwikkeling van de Enkzone tot een toegankelijker en groener aaneengesloten "common green", waar het gevoel van de grote vrije ruimte centraal staat en contrasteert met de meer intieme sfeer van de Vreewijkse straten.

Onder meer door subsidies zoeken Havensteder en gemeente naar manieren om het Tuindorp meer duurzaam te maken.

2. Betrokken bewoners

De groene woonomgeving van Vreewijk biedt een haast dorpse plek aan betrokken bewoners. Bewoners kunnen hun leven lang blijven wonen in de wijk, op een manier die bij hun levensfase past. Voor zowel gezinnen als senioren is aandacht en ruimte. Tuinleven is ook een aanjager van het sociale leven. Het is een wijk waar je werk en kansen vindt. Bewoners zijn trots op het unieke karakter van het tuindorp.

3. Dorps voorzieningenniveau

Detailhandel en voorzieningen zijn ondersteunend aan de dorpse identiteit. Voorzieningen voor eerste levensbehoeften, onderwijs en zorg zijn in de wijk te vinden. De voorzieningen staan onder druk, maar op dit moment is er een buurtwinkelcentrum met basisvoorzieningen aan de Groenezoom en een cluster van zorg en dienstverlening rondom 't Slag en de Groene Hilledijk.

4. Beschermd stadsgezicht en monumenten

In het verbeterprogramma is de basis van de afspraken over de verbetering van de wijk (1327 eenheden) vastgelegd. De basis is 'behoud, tenzij'. Door de monumentaanwijzing in 2014 zijn de belangrijkste stedenbouwkundige lijnen als Rijksmonument aangewezen. De gemeente wees een aantal belangrijke gebouwen aan als gemeentelijk monument. In de aanpak kiezen we voor behoud van typische laagbouw met tuin, nauwkeurige toepassing van materialen en waar mogelijk, behoud van oorspronkelijke details in, om en aan woningen. Na de aanwijzing van het Tuindorp tot beschermd stadsgezicht is het bestemmingsplan uit 2010 conserverend van karakter. Zowel voor de buitenruimte als voor de architectuur is een supervisor aangewezen die de plannen toetsen en een adviserende rol hebben.

Motorstraatgebied

Er ligt een wens voor een verdere transformatie naar gemengd stedelijk gebied. Daarin is het van belang om de kwaliteit van de buitenruimte en ook relatie met het park verder te versterken. Dit kan door hier het gemengde milieu aan de zuidkant van het gebied te richten op het park. Nu is er nauwelijks levendigheid in het gebied, terwijl de aanwezige voorzieningen, zoals het Ikazia ziekenhuis, scholen en toekomstige studentenhuusvesting kansen bieden om de levendigheid te vergroten. Er liggen in het gebied kansen voor combinatie met zowel senioren- als voor jongerenwoningen vanwege de nabijheid van veel voorzieningen en OV.

Landbouwbuurt

De Landbouwbuurt is heel interessant gelegen. Het is een van de entrees van Vreewijk en ligt op grens tussen tuindorp en stads milieu, in de directe nabijheid van bijvoorbeeld OV voorzieningen. De komende jaren gaan gebruikt worden om de kwaliteiten van de locatie te onderzoeken en op basis daarvan de wijk verder te ontwikkelen. Dit heeft vooral betrekking op het beheer en uitstraling van de buurt. Bovendien is er het streven vanuit NPRZ om de uitstraling van de particuliere voorraad in de Landbouwbuurt te verbeteren.

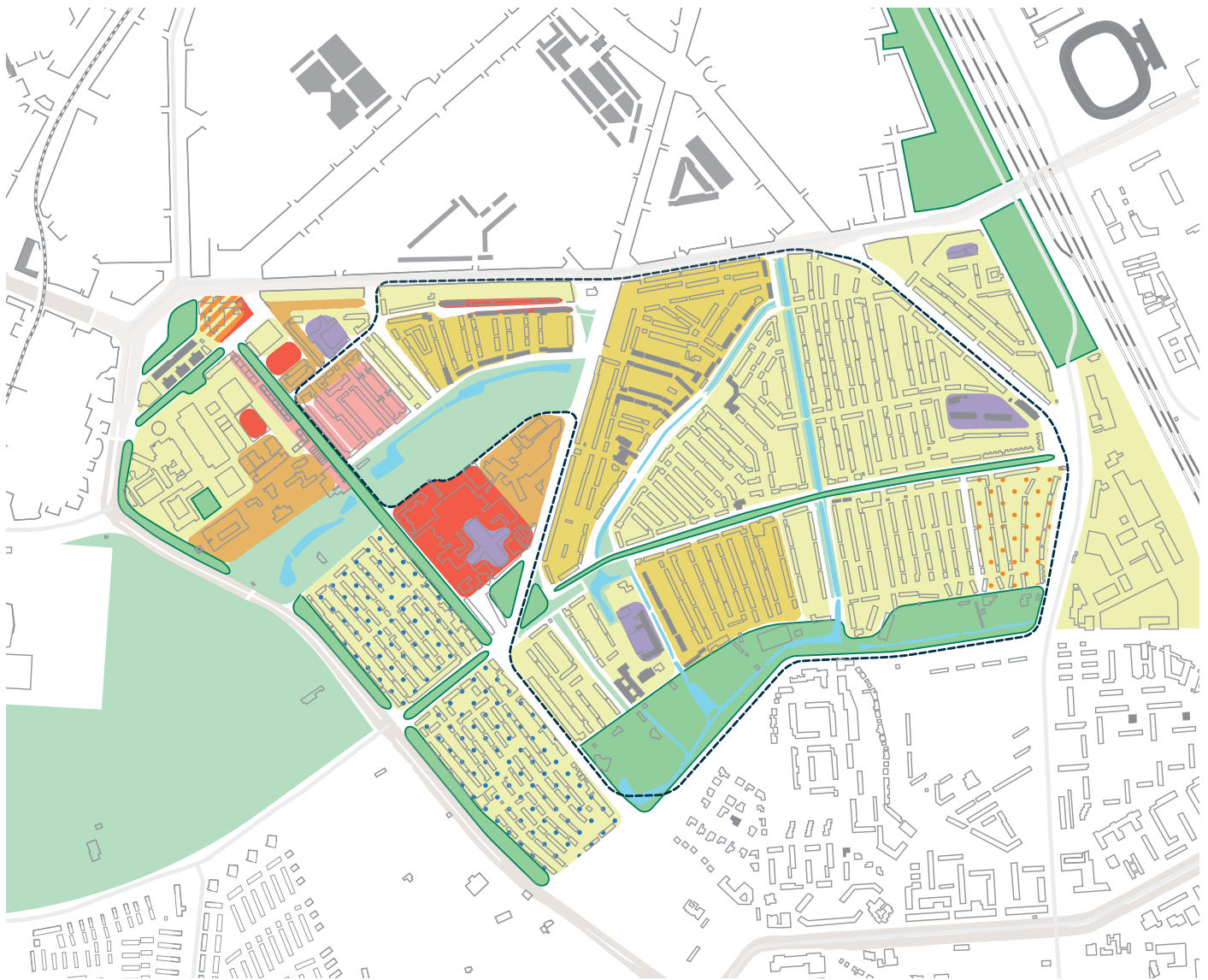
Terrein Zuiderziekenhuis en omgeving

Op dit moment ontstaat er een grote ontwikkelopgave in de omgeving van het Zuiderziekenhuis. Er worden meerdere scenario's uitgewerkt in 2015, handhaving of sloop van de vleugels en hoofdgebouw van het historisch ensemble zijn hierbij de belangrijkste variabele. In latere fases worden waarschijnlijk ook het Westelijk gelegen schoolgebouw en het oostelijk gelegen ziekenhuisgebouw van de Daniel den Hoedkliniek tot woningbouw omgevormd.

Randen van Vreewijk

De Strevelsweg is een belangrijke route voor doorgaand verkeer en wordt samen met Bree en Breeweg getypeerd als stadsboulevard. Dit profiel begrenst de wijk. Ze is zowel van belang voor de ontsluiting van de stad als voor de achterliggende wijken. De directe context is stedelijk woongebied met incidentele winkels en voorzieningen op de begane grond. Deze drukke rand zorgt voor luwte in de woongebieden erachter. De stedelijke georiënteerde groep met kleine huishoudens met lage inkomens zet hier haar eerste stap op de woonladder.

De Vaanweg is een parkway. Deze typologie is gekoppeld aan de tuinsteden. Het zijn ontspannen parkachtige vormgegeven ruimten. De parkways hebben een vlak profiel, zonder adressen, met een gescheiden fiets- wandel en autostructuur. Kenmerkend zijn het geringe aantal afslagen. De profielen zijn uitzonderlijk breed en de wanden worden gevormd door groen ingeklede woonwijken of losstaande voorzieningen. Voor Vreewijk is groene inkleding van de Vaanweg een aandachtspunt.

Legenda

	Potentie		Bestaande groene kwaliteit / verblijfskwaliteit
	Transformatie op termijn		Te verbeteren groene kwaliteit / verblijfskwaliteit
	Beheer / transformatie		Verbeteren oversteeikbaarheid / tussen wijken
	Knelpunt		te onderzoeken gebied
	Concreet knelpunt / opgave		Tram
	Beheer		Beschermd stadsgezicht
	verbeterprogramma vreewijk		
	Beheer pv + koppeling verkoopprogramma		
	Sociaal beheer		

Strategie

Een sterk Tuindorp Vreewijk heeft invloed op Zuid als geheel. Daarom is het belangrijk dat de oorspronkelijke kwaliteit van Tuindorp Vreewijk opgepoetst wordt en dat deze kwaliteit van de wijk zichtbaar is in Rotterdam. Hiertoe dient het hergebruik van karakteristieke, leeggekomen panden voor functies die passen bij de (de behoeften van de) wijk. Ook is het belangrijk dat de wijk ruimtelijk goed verbonden is met haar omgeving en dat de randen verbeteren. De komende jaren richt de inzet zich op het Verbeterprogramma Vreewijk, de ontwikkeling van het Zuiderziekenhuis-terrein, de verbetering van de Landbouwuurt en het Motorstraatgebied.

Vreewijk staat in de toekomst voor een brede groep Rotterdammers bekend als aantrekkelijke plek om te wonen. Ook bewoners van Vreewijk die een stap willen maken in hun wooncarrière kunnen in de toekomst in hun wijk terecht.

Beschermd stadsgezicht Tuindorp Vreewijk

Binnen het beschermd stadsgezicht Tuindorp Vreewijk speelt de komende jaren in een aantal buurten een tweeledige aanpak: woningen en buitenruimte. Gemeente en corporatie en bewoners hebben hiervoor samen kaders ontwikkeld. Daar wordt nu uitvoering aan gegeven. In de eerste jaren wordt gewerkt aan de Valkeniersbuurt. Daarna volgt de Vlieger en Buurt 9. In totaal pakt Havensteder ca. 1300 woningen aan. Havensteder zoekt per buurt binnen de beschikbare financiële middelen naar de beste combinatie van renovatie en vervangende nieuwbouw. Het uitgangspunt is 'behoud, tenzij'. De beste combinatie moet leiden tot een duurzame bouwtechnische oplossing, een stap in de cultuur-historische kwaliteit, geleidelijke differentiatie én een impuls in de kwaliteit van het privé-groen.

Voor het groene karakter zijn behalve de prive tuinen ook de inrichting en uitstraling van de collectieve en openbare buitenruimten van belang. De aanpak van de buitenruimte is daarmee een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Voor de openbare ruimte zoekt de gemeente binnen de beschikbare middelen naar de beste combinatie van aanpak bestrating, openbaar groen, parkeren en straatmeubilair. De basis van de groenaanpak is het Masterplan Buitenruimte. Hierin zijn voor het beschermd stadsgezicht vier opgaven geformuleerd:

1. Herstel van de kwalitatief betere (authentiek) en groenere inrichting van alle straten in Vreewijk
2. Naast de Valkeniersweide ook ontwikkeling van de Enkzone tot een toegankelijker en groener aaneengesloten "common green"
3. Het stimuleren van bewoners om via hun tuin een bijdrage te leveren aan de groene tuindorpsfeer van Vreewijk
4. Versterken en op peil houden van het aaneengesloten stelsel van achterpaden en binnenhoven, De totaal aanpak van woningen en buitenruimte in deze 3 buurten van de wijk geeft de hele wijk een grote impuls.

Havensteder werkt binnen het beschermd stadsgezicht ook aan de uitbreiding van het verkoopprogramma van het bestaande bezit. Daarbij zoeken we naar een goede manier om de cultuurhistorische kwaliteit en de kwaliteit van het groen zoveel mogelijk

te borgen. Havensteder ontwikkelt een manier om betrokken Tuindorp-bewoners te vinden voor de sociale huurwoningen (binnen de regels van de nieuwe huisvestingswet). Met nieuwe huurders maakt Havensteder via een clause afspraken over tuinbeheer. Daarnaast verhuurt Havensteder meer woningen in de vrije sector. Zo komen huishoudens met een modaal inkomen ook aan bod in Vreewijk. Met deze interventies werken we aan geleidelijke differentiatie van Tuindorp Vreewijk.

De Vaan en Dalenbuurt-Noord

In de overige Tuindorp-buurten ligt de focus sterk op beheer o.a. door inzet op goede privétuinen via de tuinclause. Het verkoopbeleid van Havensteder wordt uitgebreid in de Vaan en in de Dalenbuurt(Noord) Hierbij is er risico op achterstallig onderhoud door het relatief lage inkomen van potentiële kopers. Hier zijn tot op heden nog niet veel problemen door ontstaan.

Het is van belang om het beheer en onderhoud van de woning door de nieuwe particuliere eigenaren aan de voorkant goed te borgen: Concreet betekent dit dat nieuwe eigenaren inzicht in de kosten hebben die het onderhoud met zich meebrengt. Uit de praktijk van andere gebieden blijkt dat de beeldkwaliteit, maar ook technische kwaliteit van aanpassingen aan deze voorraad een aandachtspunt is. Inzet vanuit de gemeente is nodig om aan de voorkant huiseigenaren inzicht te geven in welke oplossingen vergunningplichtig zijn en welke oplossingen vergunningsvrij en conform welstand mogelijk zijn.

Motorstraatgebied

Het Motorstraatgebied is steeds meer een gebied waar ook mensen wonen en langer verblijven (zorghotel, startmotor). De projecten die voor de korte termijn op stapel staan is het realiseren van jongerenwoningen en de uitbreiding van het Simeon en Anna complex. De relatie met het park is nu nog zwak, maar zal in de toekomst versterkt worden. De plinten en de openbare ruimte moeten bijdragen aan een prettige sfeer op straat. Met name de zuidkant biedt op termijn aanleiding voor nieuwe ontwikkelingen. De relatie tot het Zuiderpark staat hier centraal. Ook zet de gemeente in op verbetering van de groene kwaliteiten, waaronder de pleinruimte aan de voorzijde van het verzamelgebouw zuid aan de Strevelweg.

Landbouwuurt

In de Landbouwuurt moet de kwaliteitsimpuls die er met de nieuwbouw is gekomen, worden doorgezet. Van daaruit werken gemeente en Havensteder naar een Landbouwuurt waar mensen bewust voor kiezen. Het sterke punt (ligging t.o.v. Zuidplein, Tuindorp en parken) wordt daarbij de leidraad. Aandachtspunten zijn de aanpak van de particuliere woningvoorraad, de herontwikkeling van het centraal gelegen schoolgebouw én de bouw van Landbouwuurt fase 2. Ook de nieuwbouw van Laurens aan Simeon & Anna en de renovatie van het versnipperde Havensteder-bezit zal bijdragen aan een betere beleving. Naast deze fysieke ingrepen moeten gemeente en Havensteder met bewoners werken aan de sociale samenhang van de wijk. Met bewoners werken we samen aan vergroening en de sociale infrastructuur. Daarbij speelt buurthuis de Klup een belangrijke rol.

Terrein Zuiderziekenhuis en omgeving

De ontwikkeling van het terrein van het Zuiderziekenhuis biedt kansen. In de komende jaren kan dit gebied in drie fases uitgroeien tot een middenklassebuurt met veel karakter. Het behoud van het oude Ziekenhuisgebouw is belangrijk als cultuurhistorische drager van het gebied. De komst van nieuwe huishoudens met meer draagkracht is goed voor de Vreewijkse voorzieningen. Het is belangrijk dat de nieuwe buurt stedenbouwkundig goed aansluit op het bestaande tuindorp. Meer algemeen geldt dat karakteristieke panden waaronder lege schoolgebouwen zich lenen voor het creëren van collectief wonen (of gemengde bestemming) die aanvullend is op het aanbod in Vreewijk. De concrete opgave die er momenteel spelen zijn: leegstaande school aan de Elzendaal en voormalige ROC Zadkine op locatie Vorkstraat/Sikkelstraat/Ploegstraat.

Randen en entrees van Vreewijk

De kwaliteiten van Vreewijk zijn deels onzichtbaar omdat zij enerzijds besloten ligt achter de wanden van de Dordtsestraatweg en de Strevelsweg en omdat zij anderzijds middels achtertuinen van woningen grenst aan doorgaande wegen als de Vaanweg en de Colloseumweg. De entrees tot Vreewijk zijn daarbij niet altijd heel aantrekkelijk. De uitstraling van Vreewijk naar de randen toe en ter plaatse van de entrees zijn een belangrijk aandachtspunt. Het groen langs de Vaanweg zou kunnen worden versterkt passend binnen het parkway karakter.

Daarnaast is het van belang om de verbinding met de groene kwaliteiten net buiten de wijk te koesteren en te verbeteren; gaat dan om het Varkensoordsepark, Enkzone, maar ook de Valkeniersweide, die in directe verbinding met het Zuiderpark staat.

Ten aanzien van het bedrijventerrein de Laagjes is het de vraag of op de lange termijn dit terrein niet kan transformeren en zo meer een interactie met de wijk kan aangaan?

Imago heel Vreewijk uitdragen

De komende jaren werken gemeente en Havensteder met Vreewijkse organisaties samen aan het beter op de kaart zetten van Vreewijk in Rotterdam. Dat doen we o.a. door de webportal natuurlijkvreewijk.nl en het jubileumjaar 'Vreewijk 100' in 2016. Het blijft belangrijk om naast de ruimtelijke aanpak van de wijk ook met bewoners de het verhaal Vreewijk te blijven vertellen.

Wijkeconomie en Wonen-Zorg

Gemeente en Havensteder werken aan het versterken van het cluster Groenezoom als buurtwinkelcentrum voor Vreewijk. De clusters van winkels worden versterkt voor zover dat in de mogelijkheden ligt. Voor de verspreide hoekwinkels in de rest van de wijk werkt Havensteder naar andere functies toe, bijvoorbeeld door deze samen te voegen met de woning. Komende jaren wordt deze transformatiestrategie verder uitgewerkt.

Wat betreft Wonen en Zorg: Gemeente werkt meer algemeen aan het programma 'Langer thuis' : waarbij het doel is om ouderen en mensen met een beperking makkelijker zelfstandig te laten wonen. Het programma zet zich in op geschikte woningen, vitaal netwerk, een toegankelijke wijk en heldere informatie. Dit stedelijk programma wordt met inbreng van de doelgroepen en aanwezige partners in het gebied uitgewerkt. De koppeling met bevolkingsstelling, beschikbaarheid woningen, voorzieningenaanbod en buitenruimte zijn daarbij van belang.

Programmabureau NPRZ

Mijnsherenlaan 4-10

Rotterdam Zuid

Colofon

Stadsontwikkeling,
Havensteder,
Gebied Feijenoord.